

UAB LIETUVOS PARODŲ IR KONGRESŲ CENTRO „LITEXPO“ RIZIKŲ VALDYMO POLITIKA

1. UAB Lietuvos parodų ir kongresų centro „Litexpo“ (toliau – Litexpo arba Bendrovė) rizikų valdymo politika (toliau – Politika) nustato rizikų valdymo strategiją, tikslus, principus, tvarką ir apibrėžia atsakomybę.
2. Politikos tikslas – nustatyti nuoseklią ir veiksmingą rizikų identifikavimo, vertinimo, valdymo, stebėsenos ir atskaitomybės sistemą Bendrovėje, kelti sprendimų priėmimo kokybę, apsaugoti Bendrovės vertę, užtikrinti veiklos tęstinumą, suderinti rizikos prisiėmimą su strateginiais tikslais.
3. Rizikų valdymo politika parengta, vadovaujantis Litexpo strategija, gerosiomis rizikų valdymo praktikomis, vieningai tarptautinėje praktikoje pripažįstamais ir taikomais ISO 31000:2018, COSO ERM standartais, apibrėžiančiais rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo principus.
4. Ši Politika taikoma visiems Bendrovės darbuotojams, vadovams, valdybai, taip pat ja privaloma vadovautis visuose Bendrovės procesuose, formuojant Bendrovės kultūrą bei strateginius tikslus, priimant rizika pagrįstus sprendimus, mažinančius neigiamą poveikį veiklai.

1. SAŲOKOS

Rizika – Neapibrėžtumo poveikis Bendrovės tikslų pasiekimui, kuris gali būti teigiamas ir/arba neigiamas.

Rizikos apetitas – Bendrovės valdybos nustatytas bendras rizikos lygis, kurį Bendrovė yra pasirengusi prisiimti siekdama savo strateginių tikslų.

Rizikos limitai – konkretūs kiekybiniai ar kokybiniai ribiniai rodikliai, apibrėžiantys maksimalų leistiną rizikos lygį atskirose srityse.

Rizikų žemėlapis (Rizikų registras) – vizualus struktūrizuotas dokumentas, atvaizduojantis visas identifikuotas rizikas pagal jų tikimybę ir poveikį, bei nustatantis valdymo priemones.

Rizikos savininkas – darbuotojas atsakingas už konkrečios rizikos valdymą.

Kontrolės priemonės – veiksmai ar mechanizmai, skirti sumažinti rizikos tikimybę arba poveikį.

2. LITEXPO RIZIKŲ VALDYMO PROCESAS

Litexpo rizikų valdymo procesą sudaro 6 (šeši) etapai:

2.1. Litexpo kuriamos vertės ir verslo modelio išgryninimas ir supratimas, veiksnių, kurie įtakoja strateginių tikslų bei rodiklių pasiekimą, identifikavimas.

2.2. Rizikų, įtakančių strateginių tikslų neįgyvendinimą, identifikavimas, analizė ir už jų kontrolę atsakingų Rizikų savininkų priskyrimas.

2.3. Nustatytų rizikų prioretizavimas pagal jų lygį ir reikšmę Bendrovei, Rizikų apetito ir Rizikų limitų nustatymas bei įtvirtinimas Rizikų žemėlapyje.

2.4. Rizikų valdymo veiksmų plano sudarymas ir priemonių nustatymas.

2.5. Nuolatinė nustatytų rizikų ir rizikų valdymo veiksmų plano bei Rizikų žemėlapio stebėseną bei atnaujinimas.

2.6. Bendradarbiavimo ir informavimo pareigos vykdymas – reguliarius Bendrovės vadovo ir valdybos informavimas apie rizikų valdymo veiksmų plano įgyvendinimą, numatytus rizikų mažinimo veiksmus.

3. RIZIKŲ VALDYMO PROCESO ĮGYVENDINIMAS

3.1. Rizikos identifikuojamos atliekant aplinkos, kurioje Bendrovė veikia analizę, planuojant projektus, procesus, įvertinant galimus pavojus ir jų pasekmes, taip pat atliekant vidaus procesų auditą – patikrinimą ir valdant pokyčius Bendrovėje.

3.2. Visos rizikos yra registruojamos Rizikų žemėlapyje, kuriame pateikiama 3.4.1. – 3.4.8. punktuose nurodyta informacija. Rizikų žemėlapyje pateiktos informacijos pagrindu prioretizuojamos rizikos, vertinamas rizikų kontrolės veiksmingumo lygis, identifikuojamos sritys, kurias reikia tobulinti, rengiama rizikų stebėsenos ir valdymo priemonių plano įgyvendinimo ataskaita.

3.3. Kiekviena identifikuota rizika turi būti suformuluota taip, kad būtų galima aiškiai nustatyti jos kilimo šaltinius, priežastis ir pasekmes, taip pat, ji turi būti pamatuojama, įvertinta jos pasireiškimo tikimybė ir galimi veiksmai, kuriuos atlikus ji būtų eliminuota ar sumažinta.

3.4. Identifikuota rizika pagal jos daromą poveikį Bendrovei ir jos strateginių tikslų įgyvendinimui, turi būti priskirta tam tikrai kategorijai: finansinė, reputacijos, strateginė, kokybės, teisinė - reguliavimo, personalo, operacinė, projektinė.

3.4.1. Finansinė – rizika, susijusi su veiksmais, kurie gali sukelti finansinius nuostolius.

3.4.2. Reputacijos – rizika, kurios pasekmė yra pakenkimas Bendrovės vardui, kuriamų prekinų ženklų reputacijai, įvaizdžiui. Sukeliamas visuomenės, klientų, partnerių nepasitikėjimas Bendrovės vykdomos veiklos kokybe, skaidrumu, vertybių ir tikslų siekimu.

3.4.3. Strateginė – rizika, kuri gali nulemti Bendrovės strateginių tikslų neįgyvendinimą arba nesavalaikį įgyvendinimą. Bendrovės strategiją tvirtina valdyba ketveriems metams.

3.4.4. Kokybės – rizika dėl kurios kyla grėsmė, kad Bendrovės teikiamos paslaugos bus suteiktos nekokybiškai / nelaiku / neatitiks kliento lūkesčių ir interesų. Netinkamai, nekokybiškai suteiktos paslaugos menkina Bendrovės įvaizdį, reputaciją, neigiamai paveikia Bendrovės santykius su klientais, partneriais, kartu kyla rizika parodų dalyvių ir lankytojų mažėjimui kitose parodose, skatina įvairių renginių (konferencijų, kongresų, seminarų ir pan.) organizatorius nesinuomoti patalpas iš Litexpo ir įsigyti paslaugas.

3.4.5. Teisinė – reguliavimo – rizika, susijusi su teisės aktų, turinčių įtakos Bendrovės veiklai ir jos efektyvumui, pasikeitimu. Bendrovės veiklos efektyvumui įtakos gali turėti tokių teisės aktų (įstatymų) pasikeitimas, kaip: LR darbo kodeksas, LR viešųjų pirkimų įstatymas, LR konkurencijos įstatymas, LR akcinių bendrovių įstatymas ir kt.

3.4.6. Personalo – rizika, susijusi su personalo veiklos efektyvumu, darbo organizavimu, motyvacija, elgesiu, darbo sąlygomis ir pan. Darbuotojai atlikdami savo darbo funkcijas privalo vadovautis „Darbo tvarkos taisyklėmis“, „Etikos kodeksu“, „Korupcijos prevencijos politika“, „Dovanų priėmimo, gavimo, teikimo ir elgesio su jomis politika“, „Konfidencialios informacijos apsaugos tvarkos aprašu“, „Lygių galimybių politika ir jos įgyvendinimo tvarka“, „Asmens duomenų tvarkymo politika“, „Tvarumo politika“.

3.4.7. Operacinė – rizika, tiesiogiai susijusi su Bendrovės nuostolių padidėjimu, atsiradusiais dėl išorinių veiksnių (pavyzdžiui, stichinių nelaimių, trečiųjų šalių neteisėtų veiksmų ir kt.) ar vidiniais veiksniais (pvz. neefektyvi veikla ir valdymas, netinkamas ir neefektyvus lėšų panaudojimas, vidaus kontrolės trūkumas, neveiksmingos procedūros, informacinių sistemų veikimo sutrikimai, netinkamas funkcijų ar pareigų paskirstymas ir pan.). Bendrovė, siekdama valdyti šią riziką, įdiegė projektų valdymo standartą, įdiegė šiuolaikišką, inovatyvią parodų dalyvių registravimosi į parodas sistemą, vykdo sandorių ir apskaitos kontrolę, apribojo sprendimų priėmimo galias ir jų vykdymo kontrolę, Bendrovės strateginiai sprendimai priimami kolegialiai ir kt.

3.4.8. Projektinė – rizikos, susijusios su Bendrovės projektų – parodų ar konferencijų tinkamu, savalaikiu suorganizavimu, kokybės užtikrinimu, klientų interesų ir lūkesčių patenkinimu. Bendrovėje yra įdiegtas projektų valdymo standartas, kuriuo remiantis vykdoma projektų vykdymo kontrolė, numatomos projektų rizikos ir jų valdymo procesas, nustatomos užduotys ir jų vykdymo terminai.

3.5. Kiekviena rizika turi būti įvertinta pagal jos keliamas pasekmes ir jų atsiradimo tikimybę. Rizikų vertinimą atlieka už rizikų valdymą atsakingas asmuo bei Rizikos savininkas. Rizikų vertinimo kriterijai pateikiami 1 priede.

3.6. Prie kiekvienos rizikos turi būti priskiriamas atsakingas asmuo – Rizikos savininkas, kuris vykdo 3.1. punkte nurodytus veiksmus.

3.7. Rizikų kontrolė užtikrinama parengiant rizikų valdymo – veiksmų planą. Planas turi būti objektyvus, jame numatomi veiksmai realistiški, rizikų mažinimo ir prevencijos procesai turi būti aiškūs, priemonės nustatytos tikslingai, atsižvelgiant į rizikų valdymui numatytą biudžetą. Jei rizikų prevencijos veiksmai yra neefektyvūs, neveikia, tokiu atveju veiksmų planas turi būti atnaujinamas priskiriant naujus veiksmus ir priemones.

4. RIZIKŲ VALDYMO PROCESO DALYVIAI IR JŲ ATSAKOMYBĖS

4.1. Bendrovės valdyba:

4.1.1. Būdamas atsakinga už Bendrovei keliamų strateginių tikslų nustatymą ir lūkesčių kėlimą, sisteminį Bendrovės vystymą bei valdymą, užtikrina vidaus kontrolę, prižiūri Bendrovės veiklos rizikų valdymo procesų kūrimą ir jų įgyvendinimą.

4.1.2. Siekiant Bendrovės strateginių tikslų įgyvendinimo, vykdo bendrovės rizikų ir jų valdymo priemonių įgyvendinimo stebėseną, teikia Bendrovei rekomendacijas dėl rizikų nustatymo, vertinimo ir jų efektyvesnio valdymo. Prižiūrint Bendrovės rizikų valdymą, valdyba, esant poreikiui, gali kreiptis į Rizikų savininkus, kurie suteiktų reikiamą techninę, organizacinę ar kitokią informaciją apie jiems priskirtas rizikas.

4.1.3. Įvertinusi identifikuotas rizikas, jų pasireiškimo tikimybę ir galimas pasekmes, sprendžia dėl objektyvių Bendrovės strateginių kryptių ir tikslų nustatymo, taip siekiant užtikrinti, kad siekiami tikslai atitiktų Bendrovės misiją ir viziją.

4.1.4. Tvirtina Rizikų žemėlapi ir rizikų valdymo priemonių planą, kuriuose apibrėžiamas Bendrovės rizikų apetitas ir limitai. Tvirtina šių dokumentų pakeitimus atsižvelgiant į Bendrovės ilgalaikius tikslus, esant poreikiui, deleguoja Bendrovės vadovui teisę patvirtinti aktualaus rizikų valdymo priemonių plano pakeitimus.

4.1.5. Skatina Bendrovę vadovautis rizikų valdymo procesu ir integruoti jį į planavimo, sprendimų priėmimo ir kontrolės procesus.

4.1.6. Skatina nuolatinį bendradarbiavimą, susijusį su rizikų valdymu, ypač apie naujai atsirandančias rizikas, kurių poveikį ir pasireiškimo tikimybę nustatyti sudėtinga.

4.1.7. Vertina ar Bendrovės nustatytos rizikų valdymo priemonės yra proporcingos, tinkamos, taip siekiant įsitikinti Bendrovės gebėjimais suvaldyti rizikas.

4.1.8. Skatina Bendrovę įvertinti galimas rizikas prieš priimant sprendimus.

4.1.9. Peržiūri ir įvertina pagrindines Bendrovės rizikas ir vykstančius pokyčius verslo aplinkoje.

4.1.10. Siekia įsitikinti, kad Bendrovės vadovas ir darbuotojai turi pakankamus įrankius identifikuoti, vertinti, prioretizuoti rizikas ir jų valdymo priemones bei jomis naudojasi.

4.1.11. Inicijuoja Bendrovės vidaus audito atlikimą, įvertinus rezultatus, įsitikina, kad numatyto rizikų valdymo proceso yra laikomasi.

4.2. Bendrovės direktorius:

4.2.1. Siekdamas įgyvendinti strategiją, teisingai įvertinti rizikų poveikį strateginių tikslų pasiekimui, užtikrina savalaikį rizikų identifikavimą, nustato svarbiausias Bendrovės rizikas, tinkamą rizikų valdymo kontrolę ir jų prevencijos priemonių taikymą.

4.2.2. Valdydamas Bendrovės rizikas bendradarbiauja su valdyba, periodiškai teikia valdybai informaciją apie rizikų valdymo procesus, naujai atsiradusias rizikas, jų valdymo priemones ir veiksmus.

4.2.3. Objektyviai paskirsto Bendrovės išteklius tinkamam, savalaikiui rizikų suvaldymui.

- 4.2.4. Atkreipia dėmesį į galimą darbuotojų šališkumą vertinant rizikas, kylanti dėl jų įsitikinimų ar susikoncentravimo į vieną veiklos sritį.
- 4.2.5. Siekiant strateginių tikslų, inicijuoja periodišką rizikų valdymo proceso peržiūrėjimą, efektyvina rizikų prevencijos priemones ir veiksmus, ieško alternatyvių būdų tikslams pasiekti.
- 4.2.6. Formuoja bendrovės rizikų valdymo vertybes, darbuotojų rezultatų lūkesčius ir darbuotojų atsakomybes.
- 4.2.7. Skatina darbuotojus atsakingai valdyti rizikas, komunikuoti apie jas, informuoti apie galimus rizikų pasikeitimus, jų poveikį Bendrovės veiklai.
- 4.2.8. Užtikrina, kad rizikų valdymo procesas Bendrovėje veiktų efektyviai, darbuotojai juo vadovautųsi, remtųsi rizikų valdymo principais ir taisyklėmis.
- 4.2.9. Priima sprendimus dėl Bendrovės rizikų valdymo plano efektyvinimo, priemonių taikymo.

4.3. Už rizikų valdymą atsakingi darbuotojai:

- 4.3.1. Dalyvauja rizikų valdymo procese nustatant ir analizuojant rizikas.
- 4.3.2. Dalyvauja rizikų valdymo priemonių ir rizikų stebėsenoje Bendrovėje;
- 4.3.3. Nuolat stebi ir identifikuoja rizikas, vertina jų pasireiškimo tikimybę, mastą, galimas pasekmes.
- 4.3.4. Prioretizuoja rizikas ir jų valdymo priemones.
- 4.3.5. Apibendrina bendrovės rizikų valdymo priemonių planus gautus iš rizikų savininkų.
- 4.3.6. Rengia, tobulina ir koordinuoja rizikų identifikavimo ir vertinimo procesus.
- 4.3.7. Paruošia Bendrovės rizikų valdymo priemonių planą ir rizikų portfelį;
- 4.3.8. Bendradarbiauja su rizikų savininkais, Bendrovės valdymo organais apie Bendrovėje esančias rizikas ir būtinas priemones joms valdyti.
- 4.3.9. Rengia Bendrovės rizikų valdymo politiką.
- 4.3.10. Teikia pasiūlymus dėl Bendrovės rizikų valdymo sistemos principų ir jos tobulinimo.
- 4.3.11. Teikia įžvalgas bei rekomendacijas Bendrovės vadovui ir valdybai rizikų valdymo klausimais pagal poreikį.
- 4.3.12. Teikia konsultacijas rizikų savininkams rizikų identifikavimo, valdymo, matavimo klausimais.
- 4.3.13. Ruošia rizikų stebėsenos ir valdymo priemonių plano įgyvendinimo ataskaitas.
- 4.3.14. Kuria priemones efektyviam rizikų stebėjimui užtikrinti, analizuoja rinką, aplinkybes, kurios gali įtakoti rizikų poveikio pasikeitimą.
- 4.3.15. Dalyvauja strateginių, su veikla susijusių sprendimų priėmime, informuoja apie galimas rizikas ir jų išvengimo galimybes.

4.4. Rizikų savininkai:

- 4.4.1. Nuolat stebi ir identifikuoja rizikas.
- 4.4.2. Siūlo už rizikų valdymą atsakingiems darbuotojams rizikų valdymo priemones, koordinuoja jų įgyvendinimą.
- 4.4.3. Dalyvauja rizikų valdymo procese nustatant ir vertinant rizikas.
- 4.4.4. Teikia pasiūlymus dėl rizikų valdymo sistemos tobulinimo, efektyvinimo.
- 4.4.5. Bendradarbiauja su už rizikų valdymą atsakingais darbuotojais, teikia informaciją apie galimas rizikas, jų keliamas pasekmes.

5. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 5.1. Politikos nuostatų įgyvendinimas detalizuojamas dokumentuose, kuriuos rengia Bendrovės padaliniai savo kompetencijų ribose.

5.2. Už Politikos rengimą ir atnaujinimą laiku atsakingas Bendrovės direktoriaus įsakymu paskirtas darbuotojas (-ai).

5.3. Politiką tvirtina Bendrovės valdyba.

5.4. Politika yra peržiūrima ne rečiau nei kas dvejus metus ir esant poreikiui atnaujinama.

5.5. Ši Politika yra vieša ir skelbiama Bendrovės interneto tinklapyje.

5.6. Su šia Politika supažindinami visi Bendrovės darbuotojai Bendrovėje nustatyta tvarka.

Pasireiškimo tikimybė	Rizikos poveikis	Rizikos išraiška (Pasireiškimo tikimybė x rizikos poveikis)
1 – Labai maža 5-20 proc. pasireiškimo galimybė.	1 – Nereikšmingas -Veiklos sutrikdymas gali trukti trumpą laiką (iki 1 dienos). -Finansiniai nuostoliai gali būti iki 2000 Eur.	Labai žema -Rizika nereikšminga, jos poveikis minimalus. -Rizikų monitoringas vykdomas ne rečiau kaip kas 12 mėnesių. -Rizikų kontrolė užtikrinama bendrovės turimais resursais. -Papildomos kontrolės priemonės netaikomos.
2 – Maža Pasireiškimo tikimybė reali, tačiau galima suvaldyti. 21-40 proc. pasireiškimo galimybė.	2 – Mažas -Veiklą gali sutrikdyti nuo 1 iki 5 dienų. -Finansiniai praradimai gali būti nuo 2000 – 10 000 Eur. -Darbuotojai atitraukiami nuo pagrindinių savo funkcijų iki 5 dienų. Nepagrįstos informacijos skleidimas gali trukti nuo 1 dienos iki savaitės.	Žema -Rizikų monitoringas vykdomas ne rečiau kaip kas 6 mėnesius. -Sukuriami papildomi rizikų kontrolės mechanizmai – priskiriamas atsakingas asmuo rizikos stebėjimui. -Esant poreikiui taikomos prevencinės priemonės.
3 – Vidutinė. Rizika galimai pasireikš. 41-60 proc. pasireiškimo galimybė.	3 – Vidutinis -Veiklą gali sutrikdyti nuo 5 iki 10 dienų. -Finansiniai praradimai gali būti nuo 10 000 – 50 000 Eur. -Nepageidaujamas žiniasklaidos dėmesys gali trukti nuo vienos savaitės iki dviejų. -Sukeliamos pasekmės įvairioms bendrovės vykdomoms veikloms (konferencijų organizavimo skyriui, parodų organizavimo skyriui, maitinimo veiklai ir kt.) -Reikalinga išorinių konsultantų pagalba, poreikis sušaukti neeilinį valdybos ar visuotinį akcininkų susirinkimą.	Vidutinė -Rizikų monitoringas vykdomas ne rečiau kaip kas 3 mėnesius. -Rizikų valdymo planas/strategija derinama su bendrovės direktoriumi, periodiškai (kas mėnesį) informuojama apie rizikų valdymo rezultatus, ne rečiau kaip kas 1 mėnesį peržiūrimos ir atnaujinamos rizikų valdymo priemonės, stebimas jų įgyvendinimas, kas savaitę vykdoma priemonių įgyvendinimo apžvalga.
4 – Didelė. 61-80 proc. rizikos pasireiškimo tikimybė.	4 – Didelis -Veikla sutrikdoma ilgiau nei 10 dienų. -Finansiniai praradimai viršija 50 000 Eur. - Nepagrįstos informacijos skleidimas gali trukti daugiau nei dvi savaites. -Reikalinga išorinių konsultantų pagalba.	Aukšta -Rizika reikšminga ir gali sutrikdyti Bendrovės veiklą; -Rizikų monitoringas vykdomas ne rečiau, kaip kartą per mėnesį. -Yra rengiamas ir įgyvendinamas rizikų valdymo planas. -Rizikos valdymas pristatomas Valdybai.

	-Rizika susijusi su baudžiamuoju persekiojimu, sveikatos sutrikdymu, priverstiniu veiklos sustabdymu, katastrofomis ir pan.	
5 – Labai didelė. Tikimybė, kad rizika pasireiks didesnė nei 81 proc.	Kritinis -Veikla sustabdoma arba iš esmės sutrikdoma ilgesniam nei 1 mėnesio laikotarpiui. -Finansiniai nuostoliai yra reikšmingi ir gali viršyti finansines galimybes (pvz., > 100 000 Eur ar keliantys likvidumo riziką). -Ilgalaikis ir plačiai paplitęs neigiamas žiniasklaidos dėmesys, darantis reikšmingą žalą reputacijai. -Sutrikdoma arba sustabdoma didžioji dalis organizacijos veiklų. -Kyla grėsmė organizacijos veiklos tęstinumui. -Atsiranda poreikis sušaukti neeilinį valdybos ar visuotinį akcininkų susirinkimą. -Reikšmingi teisės aktų pažeidimai, galimos sankcijos, veiklos apribojimai. -Sunkūs darbuotojų ar lankytojų saugumo incidentai.	Labai aukšta (kritinė) -Rizika kritinė, galinti turėti esminį poveikį Bendrovės tęstinumui. -Rizikų valdymo planas/strategija derinama su bendrovės valdyba ir akcininkais. -Valdyba periodiškai informuojami apie rizikų valdymo rezultatus, ne rečiau kaip kas 1 mėnesį peržiūrimos ir atnaujinamos rizikų valdymo priemonės, stebimas jų įgyvendinimas, vykdoma priemonių įgyvendinimo apžvalga

Rizikos išraiškos vertinimo matrica:

			TIKIMYBĖ				
			Labai maža	Maža	Vidutinė	Didelė	Labai didelė
			1	2	3	4	5
POVEIKIS	Nereikšmingas	1	L. žema (1)	L. žema (2)	L. žema (3)	Žema (4)	Žema (5)
	Mažas	2	L. žema (2)	Žema (4)	Žema (6)	Vidutinė (8)	Vidutinė (10)
	Vidutinis	3	L. žema (3)	Žema (6)	Vidutinė (9)	Vidutinė (12)	Aukšta (15)
	Didelis	4	Žema (4)	Vidutinė (8)	Vidutinė (12)	Aukšta (16)	Kritinė (20)
	Kritinis	5	Žema (5)	Vidutinė (10)	Aukšta (15)	Kritinė (20)	Kritinė (25)